
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<http://books.google.com>

1608

2018

ST 1347

ST 1347

R á ž e ň

svatých Půtoch,

aneb:

Erdečni Pastirski Glas na Ctitelow
sw. Půtow, a gegich Znewažitelow,
ze wšestranim Pohledom na Banško-Štawňickú

Kalwáriu,

kterú

po Čas Pobožnosti Kalwárského na Sláwnost
Powšehná swateho Křiža.

powedal

na wšemenowanég Kalwárii

Roku 1843

Ondr. Ludw. Radlinsky,

Kaplan Banško-Štawňicki

Doktor Filozofie.

3 Obrazom Banško-Štawňického Kalwárie.

W Banšké Štawňici

Pismem Frantiska Lorbera, 1843.

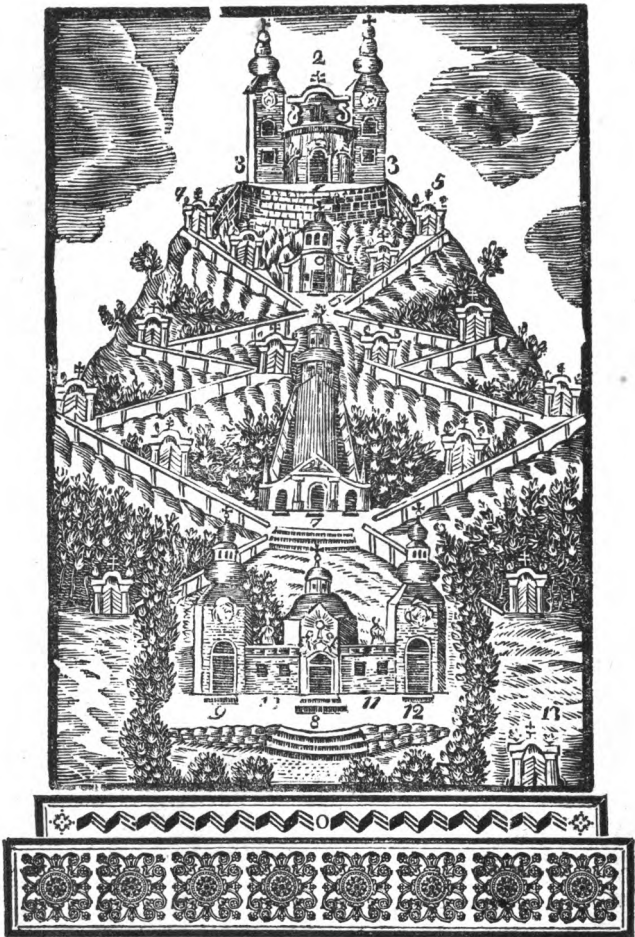
1.892

4.11.46

1608/2018.

Stawnicka Sw. Kalwaria.

Egďte wstúpiťi íme do Geruzalema. Matth. 20. v. 10.

Ešče zñegú w úšách mogich te nábožné Spewi, te Chwáli božé, které šte Wi tu w Kristu zbrozmaždeni! na tichťo swaticťh Mestách w rozdiľnich Zúsoch dñes, wčera, pred wčerom k Poklone powiseneho sw. Križa prospewowali; a naplnugú Duča mého, Srdce mé ze swatú Horľiwostú, ze spasiťedlnú Radostú. — Ešče ožarugú Zreñicu Oči mogich Blesťom swim te Spasená našeťho Znamená — Križe, a Ľástawi; které putugicich Zúsi od Zúfow ťelili. — Ešče obhrivá Srdce mé ta wrucná waša Pobožnosť; s které, — opuťstice Dómácich, — podstupice wšelike cestné Obťižnosti, — ze wšech okoličnich Stran na túto sw. Zoru Kalwársku šte sa hrnuli: abí šte pod Dřewom powiseneho sw. Križa ukonané swé Uďi posilñili, sa z Hřichow očistili, z nagswategšim Telom Geziša Krista obžiwili, a Dari Milosťi božěť obdržali, — obhrivá Srdce mé ta waša hľobká Poklona, které šte Spasitelowi Sweta pred powisemim geho swatim Křižom wzďawali. — — Timato Čiťednosť mi pregati, — abich wasu Ğádosté dopľniľ — w prostřed wás z duchownú Póťechú wstupugem, a prv, než Pokog, Požehñaná božšťe, a Ščasti na

Čes

Cestu wám winšowať budem, srdečni pastirski Glas-
gať na wás Čítelow sw. Pútow; tak proti ge-
gich Žniewažitelom, z mogich ne tak krás- gať
prawdomluwnich list widáwám. — O gatať zas
Pótecha teto Čítedlnosti mé osladuge, až celú
Wniternosť obgimá! Kďiž wás wúkol prehlednú-
ce, wiďim: gaťo wás, nielen s tehoto kráľowského
banškého Mesta Štáwnice, a z okolnich geho Kon-
čin; ale i z inich dalsích Mest, a Dedin, gedna
Wira, Nádeg, a Láska, okolo mňa do gedneho
tak welkého Množstwa, (které gaťo negaťé Wl-
nobiti moršké Očám mogim sa rozpresťira) w tom-
to Okamžení spolu zhromaždila, a tú na wasích
Obličagách wiobrazenu Túžbu, a Bedliwosť wi-
ďim, s kterú má očúwať miňite. — Plesagte se mnú
wšecci! Eghle! K Cilu ľazkého Putowaňa ste us-
dosli, — niekteri wáckrát, niekteri po prvikrát!
Eghle! z mnohonásobnimi Milosťi božeg Darmi
K Práťelom wasim sa nawrátite, kterim medzi Sl-
zami Radosťi o tomto sw. Miste wiprawowať
budete. —

Poňewáč ale nágdú sa nielen medzi Nepráťel-
mi; ale i medzi Katolikmi, kteri ze zlim wčilag-
šeho Weku Duchom nakazeni, tento wás do bri Sku-
teľ budú haňit, budú wás wismiwať, za powerči-
wich držať, budú sa usilowať, wás preswedčit: že
Púti nielen sú daremné, ba i na Duši škodliwe,
budú wás od nich odhowárať. Ach! ale newerte
podwodnim gegich Rečám, nedagte sa sklamať; a-
le túto wasu Sorliwosť, kterú ste od prvňich Kre-
stánow, od starich wasich Otcow zdedičili, nielen

w Srdcách wašich chowagte, ale tež i na Dítki waše prenásagte.

Púti sa móžu wíkonáwať, — nebo:

1.) Oni sa z Duchom Cirkwi sw. Katolíckég zrownáwagú.

2.) Sú užitečné.

O ti dnes powišeni, nagswategši Krízu! buď od nás s tú naghľbšú Poklonú pozdraweni! a ti na ňom ukrižowani Spasitelu! zbledňi milostíwe na nás, twóg wíwoleni Náród! zbledňi na toto ťážké naše Putowáná! které sme z uprimnim, fagícim Srdcom na toto Místo pred seba wzali. Rozprestri, twé zraňené Ruči naproťi nám! a obgin nás! Zapál Srdcá naše z Ohňom Lásti twég! O swiě Rozum náš z Wnuťnutím Ducha swatého! abi sme túto Pobožnosť Kalwárskú w túto Godinu z náležitim twého božského Učeňá Rozgimáňim, k duchownému našemu Prospechu, dokonat mohli! — Pozorugte.

* * *

Abi sa něco z Duchom našég swatég Cirkwi Katolíckég zrownáwalo, to mosi biť w sebe swaté, a z Usmrťením Tela hrišného spogené; uť ale Púti sú w sebe swaté, a z Usmrťením Tela spogené: teda Púti sa z Duchom Cirkwi sw. Katolíckég zrownáwagú.

že

Že Půti sů w sebe swatě, sa preswedčíte, kž přowážíte: čo w sebe obsahuge to Slowo Půt, a čo znamenagů wšeckě geho Částki. — Půt neňi iné: gako Mnozstwí pobožnich Katolicich Kresťanow, kteri w Processiách pod swatimi Křížimi, a Zástawmi na gedno swatě Místo, medzi nábožninim Spewom, aneb Modlením sa zhromaždugú; abi tam, aneb za prigatě božské Dobročeňá Bohu Otcu, Sinu, Duchu swatému Diki vzdáwali; — aneb nowé Dobročeňá, — nowé Milosťi, — Odpusťeňá totizto Zrichow, — Osľobočeňá od časnich Pokut a t. d. obsahli, — abi Preblahoslawenég Panni Marie, a Swatim božim Čestě presukázali. A takto usporádané Půti sů w sebe swatě, poňewác též wšeckě gegich Částki w sebe swatě sů. — Čo znamená Kříž? — čo Zástawa? Které sa w Processiách prednášagú? — — Kříž rozpamatúwá Půtňikow, že sů w Měňe Geziša Křísta zhromažděni, a že sťrže geho Prostředělníctwo, gegich Modlitbi, a Spewi wisľišané budú od Otca něbestěho, ge znať gegich Wikúpeňá, a Závodawěť Uľáňá. — Zástawa zbuduge gich k spásitedlněmu Plesáňú, nebo ona gest Znamená Wikázstwa, které Spásitel nad Smřtú, a Dáblom obdržal, a mi gednúc též obdržime. — Čo znamená ten nábožni Spew, te wrúcné Modlitbi? gako že Čest, a Chwáľu božú wihľasugú. — Čo znamená to Kolenmi, to Twárú Putugicich na Zem Padáňi před Weľebnosťú božú iněho? gako Uňizenosť, Pokornosť, a Ničemnosťi ludstěg Uznáňi? — Čo znamenagú te Dari, te Obeti? gako Wďačnosť k Bohu,

hu, a geho Swatim? — K čemu cílá též te Od-
pustki, které bhwagú običagne s Pútmí spogené?
gako k Oslobození od časnych Pokut? — Wšecké
teda Pútu Částki sù w sebe swaté.

Pritom též Púti k Usmrčení Těla, gakožto k
Wkonání dobrého Skutku cílá; které Skutek a-
neb sám Zříšník dobrowolně před sebou beré, aneb
spowedení Otec gakožto Skutek Pokání podla
swého múdrého Rozsúdku gemu nakládá. — Po-
wážme ten máličko Život gedneho putugického
Čloweka. — O gak mnohonásobnim Neprigem-
nostám, a Občiznostám on wiložen bhwá! Uš Zo-
ručost, a Žimu, uš Žlad, a Žlžen podstúpič mosi,
— uš Děšdu, uš Sněhu, uš Burke, a inim Nebez-
pečenstwám gest wiloženi. Uš w Prachu, uš w
Bláte brodíč mosi, uš Udi swé ukoná, presili. —
Putowání teda Čloweka ge z Usmrčením Těla
spogené; a preto dobrí Skutek. Nebo abi sa Člo-
wek w Dobrém cwičil; mosi sa Zlého warowát;
abi sa ale Zlého warowát mohel; mosi Tělo swé
do Služebnosti Rozumu uwádzač, a preto mosi též
i proti Tělu bogowát, poňewáč toto uš od Pri-
rodi ge k Zlému náchilné, po tělesných Rozkosách
túži, proti Prawidlám zdravého Rozumu zbrogi,
a tak ono mosi z násilnim Spósobom ... Kar-
háním ... Usmrčením pod Panowání Rozumu bič
podhožené. — Spósobi tohoto Karháňa sù roz-
ličné, — k. P. Modlitba, Póst, Odti hnutí Sna,
Samotnost, Putowání, a t. d. — Sticho Spó-
sobow móže sebe gedenkazdi podla vlastného Dom-
něs

ňeňá, a Potrebi wibrať. Sednemu prospešnegša gest Modlitba, nežli Póšt; druhému Póšt, nežli Modlitba. Sednemu prospešnegša gest Samotnosť, nežli Putowáňi; druhému Putowáňi, nežli Samotnosť. — Púti teda sú z Usmrtením Tela spogené.

Poňewáč teda Púti sú w sebe swaté, a z Usmrtením Tela spogené; preto sa ag z Duchom Cirkwi swatég Katolickég celkom zrownáwagú.

Učpráwe sa Púti z Duchom Cirkwi swatég Katolickég celkom zrownáwagú; ništ meň nachádzagú sa Protiwňici, kteri, gako proti inim swatim Običagam našeho Náboženstwa; tak též proti sw. Pútom nasledujice Wihodi čiaň:

a) Zoworá: že Púti len w Dewátém, w Desátém Stolete od nektarich Kňazow pre wlastni gegich Žišt sú wimisléné, kteri bi boli sprosti Lud zwedli, zaslepili, omámili. — O! kďokolweť si, kteri toto predhadzugesť, zgawugesť welikú Neumeslostť, a Neznámosť we Wecách sw. Náboženstwa! Táto chwálitebná Običag Putowáňia na sw. Mista swóg Základ má, ñe na Sklamáňi kňazském; ale ... na Zgawení božém w starém Zákoňe, — na Priklade Gežiša Krista, a Apoštolow — na uštwičném Cirkwi swatég Užitku — a na Prikladoch horliwých každeho Stoleta Kresťanow. — Tak Boh uť w starém Zákoňe prikázal Izraelitom, abi trikrát pres Roť do Chrámu Geruzalemského

pu

putovali. a) Podľa tohoto Zákona putoval tiež Spasiteľ náš Geziš Kristus w 12 Roku Wetu swého ze swú Matku na Slávnosť Welikonocnú do Geruzalema. b) I Rodičové geho choďiwali po wšecké Roki do Geruzalema, na Deň sláwni Welikonocni. c) A kďiž Geziš odchádzagice k Otcu swému nebeskému, sa od swég nagnilšég Matki odlúčil, táto k Oblachčenú swich Bolesti, pokuď w tomto plačliwém Udoli zetrwáwala, časťegšeg nawštiwowala Betlehem, kďe ho porodila, nawštiwowala Názaret, kďe ho wichowáwala, nawštiwowala w Geruzaleme te Mista, kďe ho bezbožni žiďa lapili, biďowali, na Smrť odsúďili i ufrizowali, a ten Zrob, w kterém pochowan bol. Tak swati Pawel ponáhlal sa z Miletu na sláwni Deň Parďesatnic do Geruzalema. d) Známó wám gest tiež Nagnilegši! Kolko stokrát tisícow s celég Kragni Gudšteg bolo tenkrát w Geruzaleme pri Sláwnosti Welikonocneg zhromaždenich; keď (podľa Proroctwa Gezišowého) Rimanské Wogssko Geruzalem obklicilo, a zniwočilo tak: že Kameň na Kameňi nezostal, kďežto tisíce s nich zahinuli. — Swatá Helena Matka teho Welkého Konstantina Cisara Rimanského putowala do Geruzalema k swatému Zrobu Spasitela našeho, kďe ag ten swati geho Križ, na kterém wisel, nálezla. Odkúď swóg Pówoď weďe Sláwnosť Náležená sw. Križa. Po Náležení sw. Križa, kďiž prw tristoročné po-

han

a) Exodi 25. b) u Lukáča w 2. Kap. W. 42. c) u Lukáča w 2. Kap. W. 41. d) W Slutkoch 4. Kap. 20. W. 16.

hansté Krestanow Prenasledowáni prestalo, ze Dňa na Deň rostnul Počet nábožnich Krestanow, kteri až z nagdálšich Kragin do swatég Zemi putowali. — A Křizbi Kozroes Král Persti Geruzalem bol wobogowal, wzal on ten swati Křiz ze sebú do Zagatá, Kdežto ho za 14 Rokow we swég Moci držal: potom ale Heraklius Cisar, ten horliwi sw. Křiza Čítel, ho odrúš wislobodil, a na Ramenách swich na ten Wrch Kalwárie tú Cestú winěsol, na kteri ho sám Geziš Kristus, — gú pod těžkim Bременom ze swú nagswategšú Křwú poriwagice, — bol něsol. A s tehoto znamenitého Pripadu Pówod weče dñešná Sláwnost Powiseňá sw. Křiza. — Teodoz Cisar putowal též w chatrném Kúchu do Geruzalema, Kde prindúceho Gan Biskup tamtegší takto pozdrawil: Blahoslaweni, ti, kteri adpráwe Cisar, w tač podlem Kúchu sem si prišel. — Až tu Koncu 11-ho Stoleta slobodně, a bezpečně putúwali do Geruzalema mnozi nábožni Krestáni, a z Radostú sa domow nawracúwali: gač náhle ale sw. Zem do Kuf pohanskich upadla, od Pohanow ukrutně prenasledowani, nawrátice sa, Plačom, a Ponosini celú Europu napliňili, a takú Žádost w celém Křestanstwe zbúdiłi: ze okolo šest Millionow Luđi, — sa ze sw. Křizom na Prsách poznačice, — do sw. Zemi pospichalo, kterim sa Cisari, Králi, Mocnáři za Wudcow obetowali, abi tú ze swatimi Spasitelá Šlapagmi poswaćenú Zem, od pohanskég Poštwrni oslobodili. — Ale ništ měň truchliwi zostal Lós tam putugicich Křestanow; a predca

pri

pri wššem Nebezpečenstwe zachowala sa až po
dňes u mnohich táto swatá Horlivosť Putowá-
ná. — — Ale ag do Rímu pre Nawštíwená Gro-
bow sw. Apoštolow Petra, a Pawla, i na iné
pamatliwé swaté Místá, gať predešle, tať i dňes
putúwagú horliwi wáźni Mužowé. Tať Welki
Karol Cisar štrikráté putowal do Rímu, putowal
Atulf Englički, putowal Kanút Danški, putowal
Bolesláv Polški Král. — — Túto uť u Židow
wikonáwanú, štrz Priklad Geziša poswatenu, štrz
ustawični každeho Stoleta Užiteľ potvrdenú swa-
tú Običag, Cirkew swatá ag na iné Místá prene-
šla, a z Odpustkami obdarowala. Tať okrem iz-
nich mnohich Mest, též štrz neustálú w Rozmnože-
nú Sláwi božég, a Pobožnosti Horlivosť tich we-
čitég Památki welebnych Gezuitow powstala tu
na tegto Gore, Kalwária, z dwoma znamenitimi
Kostolmi, z osemnástmi (Žiwot, a Umučená Geziša
Krišta, a seďem Bolesť Preblahoslawenég Panni
Marie značne wíobrazugicimi) Štáciami, štrerú o-
ni, — nešanugice žádne Utrati, štrz Obeti Wer-
cich napomáhani — Roku 1744-ho založili, a wi-
budowali, Benedikt XIV. Rímski Pápež gu potwr-
dil, a určil: abi každoročne dwaťrát na Náleze-
ni toťižo, a Powíšení sw. Križa sa tu Pobožnosť
wikonáwala. A poňewáč uť od Počátku pri teg-
to Pobožnosti Odpustki len na každú predešlich
tutegšich duchownich Pastirow Prosbu, na niekoľ-
ko Rokow z Rímu učelené biwali; abi teda tes-
muto Nedostatku spomóžené bolo, z degši wčis-
lagši swich wernich Oweček dobri, a

hor:

horliwi Pastir *) wíkonal: že Geho Swátost Lew XII. Rímskí Pápež — na Prostru geho — to to sw. Místo z Odpuštěkami-na wečité Letá, Roku 1829-ho obdarowati ráčlla, které Místo, uš za sto Rokow od mnoho stokrát tisícow nábožného Ludu až podněs nawštwené nělen ze swim krásolibežnim Položením tento celí Otršleť ozdobuge; ale nadeš wšefko ze swú sa swúcu Korunu Kalwárskú, — s kteréú gako Králowna nad okolické Zori hrče sa napiná, — Zrať pocestnich, nělen Katolíkow; ale i Nekatolíkow, uš z šaleka zaugimá, a z negakú swatú Zrúzu naplnuge! S tichro prednesenich Příkladow gedenkazdi dočondle sa preswedčit móže: že Púti ně w 9, w 10 Stolete od některich Kňazow sú wimíšené; ale že Cirkew swatá uš od Póvodu swého gich w ustawičném Užítku mala, a potwrđila, — a tať nerozumná gest táto Neprátelow Pútow Wíhoda.

b) Šoworá Šniewazítełi sw. Pútow: že Boh ge wšafce prítomni, a preto že ge wšefko gedno, řdekolweť Čloweť Ducha swého ř Bohu pozdwi hñe, a tať teda že Púti sú daremné. — Na túto gegich Wíhodu takto odpowídám: Ga něchcem tu Šmíntku učíniť o teg Prednosti, které magú Katolícké Službi božé, a Kostoli, pred Službami, a Kostolmi iného Náboženstwa, aňi o tom; že s teho to Ohledu něni wšefko gedno, či w našém, či w iného Náboženstwa Kostole, ľudské Potrebi Bohu sa prednášagú; ale sa len pitám, čili něni Príroda

*) Welebni Pán Alof Kranz, Prepošt, Žarár B. Štawńicki.

da Ľoweka tak usporádaná? že geho Duch na gedném Míste o mnoho wác ě Pobožnosti zbuděni biwá? a nasledowně: že tam we watség Mire Owocá ze swég Wrúcnosti požiwať móže; nežli na druhém? Kdo bi toto chĕl odeprĕť, ten bi mo sel tú Noc odeprĕť, s kterú zewniterné Wtístki nad Wniternostú wládnu. — Nĕni wšĕcko gedno: či Doma Ľowek Bohu slúži — ěĕe geho Mísel časné Práce, časné Starosti roztrhugú; či w Chrámě božém — kteri gedíne ě Wíkonáwanú Služeb božích ustanoweni gest, kteri na mnohé w nom od Boha uĕelené Dobroĕná rozpamatúwá, ěĕe ěísici bez wšĕho Kozdilu Ğodnosti, Stawu, a Pohlawi pred Bohom na Kolená padagú, ě ěemu Oči, Kufi, a Srdcá dwihagú, strz obecnú Pobožnost ě nebestim Wecám Ducha swĕho wespoleť pozdwhugú. A gestli ešĕ ě temuto prinĕe Památka takých Pripadow, které sa tu, neb tam prihodili, a z Duležitosti dušného Spaseňa spletené sú, ě. P. že tu žil Spasitel móg, tu trpel pre mo ge Spaseňa, — aneb: tu ge to Místo, na kterém Apostolowé Wiru swú, kterú učili, z wlastnú Smrťú potwrdili, a t. Ğ. Ach! gať sladkú Porážku toto cítedlnému uprimnému Srdcu nĕspósobi;? Gať libežno-wlazni Oleg Radosťi ono do zraňenich Srdc newliwá!? A gať nebestká Kostof tež neobgimala Wniternost Wášu Nagmílegši!? ěĕĕ šĕ sa na tegto Ğore Kalwárskĕg pri Stáciách na Umučeniá Spasítela našĕho nagžiwínegšĕg rozpamatali, a pri sw. Schodách sebe pripomnuťi: že w každem, tricatšironásobném Stupňi sa gedneho

Swa:

Swateho sw. Relikwie náležagú. Čili túto Srđca Kostof ag Doma, a we wašich Kostoloch citi wáte? — Ustíđim sa wiznať, keďi sem mohel na také Místá prinst, s kterimi Památki tať zname nitich Pripadkow spogené sú, gaťo: K. P. w Geruzaleme, w Ríme a t. ě. utířila bi sa wtedi táto tuhá Žádost' Srđca mého, — ne gaťo bi som sa nazdáwal: že mimo tichťo Mest bi som Spaseni wečné náležnuť nemohel; ale ge to uř prirodná Sila Srđca mého, a gedneho každeho Srđca. — Čudná Wec! ti, kteri sa nagwác s Putowáná na sw. Místá wismiwagú, sebe samim za ěle niemagú, keď oni na také Místá putugú, na kterich sa negaťi ostrowčipni Sprawec, negaťi chirečni Musikant, aneb Spisowateľ, negaťi Žázrať Čloweķa narodil, aneb žil, pracowal. Ěorlegú mu Stłpi, Stánki budowať, a w počestněg Památce zachowať. Ěrnú sa tu do Stáwnice, do Wiđne, do Parizu, do Londina, abi Památki hodně Weci wiđeli, skúřili, a tať Obzor swěho Umeňá rozřirili. Ě Radostú sa Domow nawracugú, — čo wiđeli? — čo skúřili? — swim Domácim z Ochoťnostú wiprawugú. Nasledowník iněho Náboženstwa Radostú porazeni, a omámeni bi stál, keď bi na to Misto priřel, ěde geho Náboženstwa Žakladateľ aneb kázawal, aneb ěde gaťo Wazeň seřdáwal, aneb čoťkolweķ iněho činiwal. Mahomedáni tež každoročně putúwagú do Mesta Meķa k Nawřtíweňú Ěróbu Žakladatela gegich Wiri, a Wudca Mahmeda. Takěto Putowáni nábožně, uř u tich nagđáwnegřich pohansřich Národow w

Običagi bivalo, kďiž totižto w Ĺúsoch na poswatné Místá, aneb na Role pod rozličnými Znameními pokračowali, a gich s požehnanú Wodú křopili, abí tať Urodnosť Zeme napomohli, a od Škodi zachowali. Těž te Sláwnosťi, které Řehi, a Řimani te Cťi Bachusowi, Cerere, Dianě, a inim falešnim Bohóm swatowali, boli rowně ze sláwnými Processiámí wikonávané, při kterich gegich Obrázi običagne sa prednášali. . . . A nám Katolíkóm Ĺcú za Ĺle mať, keď sa w našich Srdcách této přirodně Ĺádosťi z Ohledu nagswatěgřich Weci, z Ohledu duchowněho Prospechu zřagřugú! — O wi studeni Ĺudrohlawci! Wi sřuchi Duchowě! kterim prawě Křestanstwo není ině, gaťo ľudské Ĺílo ustawicněmu Obnowowáňú podřožené, kteri Ĺábořenstwo geďine řkumáwáte, a na Ĺádosťi Srdca Ĺlowěka, a geřo duchowně Potřebi málo pozorujete. Prawda? wi neznáte, ině Ĺo, gaťo nábořnú Srdca Ĺítědnoř potupowať! — O Wi! . . . Bedáci!! . . .

c) Predhadzugú Ĺňewazícěli řw. Půtow této Spasitelá Slowá: W Duchu a Prawdě sa řluři Bohu Ĺlaňat. e) A ř tichřto Slow to zařwiragú, ře wřeťké Spewi, uřtně Ĺodřitbi, zewnisřterně Ĺeremonie, Půti a t. ř. řú Ĺmislř Spasitelá Geřiřřa Řristá odporně. — ře této řw. Običage ře řú odporně Ĺmislř Geřiřřowěmu, přesřwedćisřte sa Ĺagmilesřři! řďiř dobre powářite te prednesřseně Slowá Spasitelá. — řďiř on této Slowá
preř

e) u řw. Ĺána w 4. Řap. Ř. 25, a 24.

prerекнул: „W Duchu, a Prawde słuŝi ŝa Bohu kłaňať“ niewitworil on zewniterné, zgawné Sluŝbi boŝé; ale wiďice: ŝe mnozi ŝďá len zewniterné Bohu ŝa kłaňagú, a Srdce gegich gest od něho wzďálené, ŝe geďine w zewniternich Ceremoniach swé Spaseni zaľladagú, — abi gich w tomto bludném gegich Domněni napravil, wíreknul: „ŝe w Duchu, a Prawde słuŝi ŝa Bohu kłaňať,“ ŝrz ktere Slowá on rozumel: ŝe nělen zewniterné; ale i w Duchu, a Prawde t. g. i wniterne, a dúwerne treba Bohu ŝa kłaňať, gestli kďo chce Bohu ŝa lúbiť. — Pritom téŝ známá bola Spasitelowi Priroda ľudŝká, — dobre on znal: ŝe Ľowek ŝ Tela, i Duŝi powŝtáwá, a gaľo nělen Duŝa geho; ale i Telo od Boha Pówod swóg má, tak ŝe téŝ nělen za tamtú; ale i za toto gemu powďacnim biť má; t. g. nělen wniterne w Duchu; ale i zewniterné podla Tela Bohu słuŝiť moŝi. — Dobre známá bola Spasitelowi tá prirodná Sila, kterú Ľowek w sebe cíti, a ŝnú túŝi, wniterne swé Ľitedľnoŝti ŝrz zewniterné ŝnaki na Gawo widať, a ŝe náboŝná ŝorkiwosť w Ľoweku usnúť, a wiľasnúť bi moŝela; gestľibi gú zewniterni Podpaslaći, smiŝľiwé Wćiŝti, a ŝnaki niebudili. — Pritom téŝ on nám welmo priostril tú Powinnoŝť: abi sme gaľo Udowé geho sw. Ľirkwi Bľiŝnim našim dobre Priľladi dáwali, kterú Powinnoŝť ale mi, bez zewniterného wniternich našich Ľitedľnoŝti Wigawená plútiť bi sme němohľi. Túto nám naľoŝenú Powinnoŝť ŝám z wlastnim Priľladom uľtwrdil: kďiŝ w Pritomnoŝti Okoľostogich na Ko-

lená padnul, a Otcu swému Nebeskému na Zlas Dítí vzdával. — Tento z gawnich Služeb božskich swati Cil Cirkew swatá až po dnies zachowala, a preto ag Púti, gačo užitečni k temu Prostrédek užiwala, potwrdila, ustanowila: abi Werici ze społéčnim Spewom, a Modleńim k Pobožnosci sa wespolek zbudowali. — S timáto Dówodmi úplne sa už preswedčit móžete: že mi Bohu nielen wni-ternie; ale i zewni-ternie slúžiť máme, a že gemu ag skrže Putowáni na sw. Místá náležíte slúžiť móžeme. — Spewi teda, Modlitbi ústné, a Púti sa z Umislom Gežífowim, a z geho sw. Cirkwi Duchom celkom zrownáwagú.

d) Predhadzugú Zneważiteľi sw. Pútow též této Slowá Tomáša Kempského: „Kteri mnoho putugú, zridka spaseni biwagú.“ A preto utwrdzugú: že Púti sa z Duchom Cirkwi swatég na žáden Spósob nezrownáwagú. — Teto prednesené Slowá sa tak rozumet magú Nagmilejši! že nie wfec-ci; ale len ti, kteri aneb pre Skúsenosť po Swete okolo blúdá, aneb, kteri sice na sw. Místá ale z Lachkomiselnosti, ze Wfetečnosci, a z inim nezprawim Umislom, ne podla Umislu Cirkwi sw. — a to často — putugú: zridka spaseni biwagú. Púti nie, žebi Clowekowi na Duši škodliwe boli; ale gestli sa len podla Ducha Cirkwi sw. wikonáwagú sú sice nepotrebné, ale užitečni Prostrédek k Cilu wečného Spasená, pońewác sú w sebe swaté. Gestlibi Púti w sebe wzaté Wericim na Skodu dušného Spasená slúžili, O! zagisťe bi nebola k nim

privolila tá o dušné swich Diteč Spaseňá starost, kiwá Matka Cirkew sw. ale bi gich bola uš hneď s Počátku zakázala, a prekazila. — Pritom ona nenúti Wericich putowať; ale len raďi.

e) Milá sa Ziewaziteľi sw. Pútor, kďíž oni hovorať: že, (poňewáč Odpustki s Pútmí običagne spogené biwagú), mi Katolici to werime: že len ti Odpusceňi Zrichow, a Milosťi božé we watšeg Mire dosahugú, kteri na sw. Místá putugú. — Na toto takto odpowidám: niľdo ge ne prinúceňi pod Stratu dušného Spaseňá putowať. Mi Katolici werime, že mi ag we vlastném farštem Rožstole móžeme Spaseňá naše wihledawať, móžeme hognich Milosťi božich učastnimi biť, bez wšeho do Rimu, do Geruzalema, neb na iné Místu, Putowáňá, — gaľo to i Cirkew sw. woznáwá, a dúkazuge: kďíž ag takich za Swatich cti, kteri niľdá neputowali.

f) Zoworať dál: že Púti sa z Duchom Cirkwi sw. ag preto nezrownáwagú, poňewáč této Swedomá Zrišňikow ešče z watšimi Zrichami obřázugú, kďíž toľižto tito w tom Domňeňi: že na Pút pogďú, a tam pred cudzim Spowedlnim Otcem Bremeno swich Zrichow zložá, bez wšeg Zrúze Uzdu wšelikim Nepráwostám popúštagú. — Na túto Wihodu na krátce takto odpowidám. Gest: ki u neľterich sa toto stáwá, temu ne sú Pricina Púti; ale zlá takich Luďi Wóla, a w Žlom Zátwrdľiwost. Cirkew sw. preto Púti dopustila, a s nimi običagne Odpustki spogila, abi prawé Po-
ká-

Ľáni činičich Uewládnosti pomohla; nie ale žebi
Leňúchom, a zátvrdliwim Ľrišníkóm howela.

g) Tito ag takúto Wihodu proti sw. Pútom
čiňá: že, Ľteri putugú; značnegsé swé Powinnosti
prestupugú, — domáce Práce zamešťawagú, — Ľ
Leňiwosti, a Záhalčiwosti zwiťnú. — Tegto Wi-
hođe Nerozumnosť z nasledugicú Odpowedu pre-
ukážem. Ačpráwe Púci nie sú potrebné Ľ dušnému
Spaseňú; predca usilowni, pracowiti, a nábožni
Kreštan swé Práce, swé domáce Duležitosti tak u-
sporáda: že pred sebu wzaté Putowáni, bez wšeg
na Ľospodárstwe swém Škodi, ag wiplniť móže;
— gestli ale niemóže ... Ľ temu ho ani Wira, a
ni Swedomá nezawazuje. Ne tento; než tam ti,
Ľterim sa pracowať leňi, s túto Wihodú proti sw.
Pútom powšťawagú, chťegice s tim swú Záhalčis-
wost ukriť, a Pracowitost, Ľterá gim neňi wlastná;
na Gawo widať. O! Ľdokolweť si, Ľteri toto
witiťugesť, welikú Nerozumnosť zgwugesť, Ľdiž ta
té mnohé od twich Towarišow, spolu s tebu, pri
márnich Oblibnostách zmarhané, zblúdené Dni, a
Noci, Tidne, a Mesáce nepohoršugú; ale len ten
s Práce zbiwagici, od horliwého Katolika Ľ du-
chownému Prospechu obrátení Čas ustawičie tebe
w Glawe wrti, ta pohoršuge! Zdáliš niemóže hor-
liwi Katolik bez uškódená swého Ľospodárstwa,
ten Čas, Ľteri bi po wistatich ťažkich Prácách Be-
hu Doma obetowať maľ, podľa swého Zdáňa Ľ
Putowániú na sw. Misto winalozit? Ľžežto, gestli
gest zarmúćeni, gestli ho nečo suzuge, na Čese, a

na sw. Místě w Towaríštwě druhých Pobožných w Duchu sa rozweseli, a uspokoji. — Nikdo ešte skrz Púti newišel na Žebrotu. — Nemosi odrazu celé Město, celá Děřina, celá Čeládka putowať; ale ten ti, kteri s Práce wistať móžú. Tak k. P. zwinili bi Dětki, keď bi Rodičow; zwinili bi tito, keď bi své Dětki w Nemoci opustili, a na Pút sa wibrali. Zwinil bi Nemocni, zwinil bi Starec, zwinila bi Matka, keď bi — aneb čehotná, aneb z malimi Dětkami — na dalekú Cestu z Utráčením Žiwota sa pustili, k čemu gich ani Wíra, — ani Swedomá, — ani žádný Slúb nezawazuge. Pritom též Cirkew sw. nagwác na také Dni Púti urdšila, kdiž po dořonaných polních Prácách Čítěli gegich putowať Priležitostě magú.

h) Žnewažiteľi sw. Pútow, že samég Wená, wíšti a Žawíšti nám Žňazom to též nerozumně wítkugú: že mi sprosti Lud k Pútom wábime, a šice preto: abí sine s něho Peňáze wíťšknúť mohli. — O něštídliwi Bedáku! Kteri toto wítkugeš? Šďáliš si ti prám preto mūdri, a ošwíćeni, kdiž ti w howařích Čhlipnosťách zatopeni, twé Peňáze, ba celé Wladárštwy na něšlechětné Čile zmarháš, a gať na Čele, a na Šdrawi; tak na Duři sebe s tím ubližugeš? Nábožného ale Křěřtana tú swatú Šorřiwostě, s kterú on o swé, a Bližních Spaseňá starostliwi, za seba, Žiwích i Mrtwich, powďačné Obeti skrz Žňaza, gaťožto Námesňníka Křistowého, Otcu Neběšěmu we swatég Mši prednášá, za Šlúpostě a Šlepotu pokladáš? — O pozorug

ná seba! — pozorug! abi tá táto twá přewráte-
ná Múdrost, toto twé Ošwíteňi, gedmúc we weč-
nich Tmách slepého neucínilo! — Aneb snáđ po-
chibugeš o tom: že takéto Obeti sú pred Bo-
hom platné? Zdáliš ňebola Bohu prigemná, a
platná Obeta Abelowa, Obeta Noemowa, a mno-
hich inich pobožnich Mužow? Zdáliš teda ňebudú
o mnoho platnegšé w nowém Zákoňe Wericich O-
beti z ňektrwnú Obetú sw. Mše spogene, w kterég
sa Bohu Wšechmohúcemu Telo, a Krw Gežiša
Krista na Oltári od Kňaza prednáša? A gestli o
této predrahég Cenne Obeti sw. Mše přeswědčeni
horlivi Křesťani za seba, za Rodicow, za Bra-
trow, za Dítka, za Přátelow, za Dušički w Očis-
ci obetowat žadagú; či mi, kteri na mesto Kři-
stowé Poselstwo Fondme, f) této gegich u-
primné Obeti zapowrbnúť, a tať túto gegich spa-
šitedlnú žadost, a žorlivosť z Odporowaním za-
dušit, a gich zarmútit máme? — Ačpráwe mi Oltá-
raru služici z Oltára žigeme; g) wšak ale
této Obeti mi ani nežádáme, ani nepřítáme, tím
měň wišitáme. A gestli tá, řdokolweť si! Žawisť,
toto dobrowolné Obět Prigimáňi sužuge, O! do-
prage či gich, daruge či gich každi Spowedelni
Otec za Odmenu tég Tarchi, která s nimi spoge-
ná gest!

i) Předhadzugú žnewažiteli sw. Pútow to
též: že mnohé Wišupki sa po Čas nich činiwagú,
že širá Uzda Náružiwostám sa popušeća, a že pre
řo:

f, u sw. Pawla w 2. ř. ku Kor. w Kap. 5. ř. 20. g)
u sw. Pawla w 1. ř. ku Kor. w Kap. 9. ř. 15.

toto zlé Púctow Užíwání; bi mali wſecké Púcti preſtať. — Sice z Boleftú Srdca wiznávám: že niekteri nie tať, gaťo ſw. Cirkew žáda, putugú, nie ſ pobožnim Umíſtom, pre Chwálu božú, a Proſpech ſwóg duchowni; než abi ſa aneb domáceg Práce ſtráſtki, aneb na Ceſte ſ tú Oſobú zeſli, ſ ktorú Doma ſlobodne obcowat' niemóžu, neb abi od druhich gaťo pobožni chwaleni boli. — Z Boleftú Srdca wiznávám: že niekteri ſa nie tať na Ceſte drzá, gaťo ſw. Cirkew nakladá, — nie, abi ſa w ſpolečnich Spewoch, a Modlitbách weſpoleť k Pobožnoſti zbudowali, Telo ſwé mrtwili; než druhich pobožnich pohorſugú, Nemirnoſť w Geďeni, a Piti, a iné Náruživofťi naſledugú. — Z Boleftú Srdca wiznávám: že niekteri na tom ſw. Miſte na ktere doſli, ſa nie tať drzá, gaťo ſw. Cirkew požádúwá, — nie abi ſa z obrátenú k Bohu Miſtú modlili; než ſú roztržiti, — nie že bi ſa w Chrámoch božich, pri ſw. Stáciách nábožne pridžáwali; než ſem tam okolo brúſá, a blúďá, — nie že bi Slowo božé na tegto Gore Kalwárſteg bedliwe očúwali; než ale hle! tu na Lúkách zahalcíwe poſedáwagú! A tať lepſeg bi bolo pre Duſu gegich, keď bi radneg Doma boli zoſtali. — Wſať ale této, a iné Wiſtupki, ktere každá opravďiwá katolícká Duſa oplaťáwá, nie ſú doſtatečná Pricina, abi Púcti preſtali, nebo wždy watſá Čáſťka ſa nachádzá tich, kteri podľa Umíſtu Cirkwi ſw. putugú. Geſtki medzi dwanáſimi Apoſtolmi ſa geden Gudáš nachádzal, kteri zapredal Gežiſa, a obesil ſa, niemagú ſa Protiwníci naſi čudowat',

Ědiz medzi ěistcni sa některi Gudáší náležagú. — Ědálíš každá, ag tá nagswategšá Wec, (ķterá zléz mu Užitku wiložená biwá) gať náhle gu někdo zle užiwá, zniwočít sa mosi, abi gu ag drubi, — ač práwe dobre — ěicuziwali? — Ědo teda chce Púti zniwočít, ten něch prw zniwoči wšěcké Ěihli: Powetrá, Wodu, Oheň, — něch zniwoči celú Prirodu, — něch zniwoči Ěeziwó a t. d. nebo wšěcké této Weci — ačpráwe užitečné, — Ěuďi, Ěědini, Ěestá, Ěragni zniwočugú! — spustáčugú!...

k) Posledně, některi proti sw. Pútom takúto ěiná Wihodu. Ěe Púti Blúdom, a Slepotú powerciwého Ěesátego Stoleta razá, wčil ale, — Ědiz této Tmi Blúdu sa uť rozplášili, a Swet sa oswičil w Ěozume, — ěnemagú wiceg Ěista. — Prawda sice, — Swet sa uť w některich Ohledech oswičil, a štrz Prospech we swetskich Umeňách omúdreł. Wšak ale toto Sweta Oswičení toto Omúdreňi gaťúže Přemenu spôsobilo we Wecách sw. Náboženstwa, a w našich Ě Bohu Ěálezitostách? Ěeňili Boh též nám tak, gaťo prwnim Ěodícóm našim, gaťo prwnim Ěrestanom, Ětéc, a Ěudce? Ěemámeli mi te isté Powinnosci Přewďačnosti, a Ěútosci nad našimi Ěrichami, ķteré mčwali predešlich Ěasow Ěrestáni? — Náboženstwo ěěžná Ěádneg Ěódi, Ěádneg ustawičneg Přeměňitědlnosti, Ěbnowowáná — ěo prwnim Ěrestanom dobré, a užitečné bolo, to zůstáňe wźdi, a kažďěmu Ělowekowi dobré, a užitečné. Ěpěňewáč Púti sa uť od Pówodu swého z Ěuchom Ěirkwi sw.

zrow:

zrownáwali, a užitečné boli, tak tiež wčil, — Kdíž sa Swet oswitiť — sa s nim zrownáwagú, a užitečné sú, i budú.

Teto sú te Wihodi, které naproči sw. Pútom Zñewaziteľi gegich činiwagú. Očúwagte uť te Užitki, které sw. Púti gegich opravdiwim Čítelom prinášagú.

* * *

Púti, nakeľko sú w sebe swaté, a z Usmrćenim Tela spogené, z Duchom Cirkwi sw. sa zrownáwagú; ale pritom tiež gaľo také, sú na Duři Člowekowi prospesné. — Že sú oni na Duři prospesné: preswedčit wás móže, from inich Dówodow, wlastná wása Skúsenosť. — Putowáni na sw. Miesto, gestli ono z dobrim pobožnim Umislom spogené ge; ge dobri Skutek, ge Skutek Počáňa, které ke Chwáľe božeg ke Čti Preblahoslawenég Panini Marie, a Swatich božich s Karháñim Tela čili, a tak ge Prostrédek, ge Cesta wedúca k Roskosám nebestim. — Priroda Čloweka tak ge usporádaná, že ho k Dobrému niť tak nepohibuge, a nepřítahuge: gaľo dobré druhich w Towarištwe Příkladí; a poñewáč Pút, ñeñi iné: gaľo Towarištwo — Zhromažčení pobožnich Křestanow, w kterém sřz obecni Spew, a Modlitbi geden druhého k Zorliwosti, a Pobožnosti, k Počáni pohibuge, nábožné, a čnostliwé Čitednosti geden w druhom wiwigá, a tak we Wihledáwání Spasěňa napomáhá. — Křiz, kteri sa w Processii na Ceste prednášá, nepřestále rozpominá putugicého

na

na nekonečnú Geziša Lásku, ... na Wikúpeňá, ... za toto Wďačnosť mu pripomíná, gestli ho Bida, gestli ho Križ tlači, teši ho: že pod ťažkim tohoto Bременom, gačo Spasiteľ Geziš Kristus sláwné Wikázstwi obdrži, kterého žnameňá ... Žáštawa sa mu napred Oči nesě. — Skrz Putowáňi na sw. Misto wiobrazuge sebe putugici celěho žiwota na Swete tomto Putowáňi do Wečnosťi. — Skrz Obriznosťi Cesti predstavuge sebe wšeckě té Bidi, a Trápeňá, které žiwot geho na tomto Swete obkličugú; — ale pohlednúce na Križ, uspokogi sa, — pohlednúce na Žástawu, poťesi sa geho zarmúčené Srdce. A poňewáč mnohé Trápeňá na Ceste podstúpi: uzná též Trápeňá gedneho každeho pocestného, má nad nim Polutowáňá, z Radostí prigme ho do Hospodi, a obžiwi ho. — A ten po Powetri sa rozlihgagici žlas nábožni žúfow, ach! gač sladko pregimá swarú žrúžú Srdcá tich Obiwatelow, pres kterich Desini, a Mestá prechádzagú. A Křiz uš k Cilu swěho Putowáňá sa ten uřonani Pútnik bliži, ... ach! gačú Kosťoř nečiti on tenkrát we swém Srdci, keď zazre to Misto, které w Miski geho Památku tich Pripadow obnowuge, které sa na nom prihodili, keď to welikě ze wšech Stran sa hrnúce Množstwi Ludu w rozličnich Gazikoch Chwáli božé gednomiřnie prospewowať sliši, patrnie sa preswedčuge o Gednotě, a Wšeobecnośći Katolickég Wire, Křiz powáži: že, gačo tu té z Kaleka, i z blisťka zhromažžené Processie sice rozlični Gazik gednu od druhég deli; ale gedna Wira wšeckě zgedno-

tu.

tuge: tak tež, že. wsecké Sweta Katolické Krágní, sice rozličné Gaziki gednu od druhég delá; ale gedna Wira wsecké pod gednu wšitedlnú a niewšitedlnú Glawú zgednotuge. — A gestli ho Bida tlači, a ge nespočogn', a sebe nad Křížom swim stiská, pohlednuce na inich chudobnich, . . . widice okolo seba mnohich Lazárow, utiši sa, začiná biť ze swim Losom spokojni, nebo wiči: že on není sám, kterého Bida trápi. — Gestli ge bohati, a pritom skúpi, twrdého Srdca, Pohled na tich chudobnich, Pohled na tich Lazárow, — obmačká, pohne — naprawi geho Srdce, a od teho Času začne biť uniženim, a štedrim. — Tu zloži Hříšník těžké swich Hřichow Bremeno sřz Swátost Pokááni, — tu obžiwi Dušu swú s Telom Geziša Křista, — tu dosáhne sřz Odpustki Oslobodeňá od časnych Pokut, tu dosáhne iné mnohé Dari Milostí božég. — O folkó Křestanow, kteri ze studenim, a kamenim Srdcom sa z Domu na Pút wibráki, sřz Milostí božú odtuď horliwých sa nawrátílo! — Kolkó sprawedliwých s Pútu sa domow nawrátílo, kteri gačo ti nagwatsi Hříšnici z Domu sa wibráki! — Kolkí ze zatmenú Zármutkom Twárú Dom swóg zaňechali; a z wigasnutim Nadošťú Obličagom sa Domow s Pútu wráťtíli! — Kolkí zármutčeni Kočičá Kanni Srdca swého z Olegom Pótechí tam zahogíli! — Kolké Dítki — Kolké Siroti — Kolké Wdowi tam horúce Slzi z Oči swich zetreli, w kterich zaláťtí z Domu wštročíli! — Kolkí nésworni Manželowé nježmerní Práťteli sřz gedem Pút sa porownasli! — Toto sú zgawné Dari Milostí božég!!

Wčil ale sa uš na vlastnú wašu, a wašich Predkow Skúsenosť odwoláwám. — Pitám sa wás, či ste wšeliké teto sw. Pútow Učinkiwosti, uš od starich wašich Otcow ag o tegto Gore Kalwárstég wiprawowať niečuli? Či ste toto též wi sami wáčkráť na tomto sw. Miste nieštúfili? — Poweďte! gačo sa na Ceste w tich nábožnych Spewoch, a Modlitbách cítilo Srdce waše? — Čo ste cítili, keď bližice sa k tegto Gore Kalwárstég uš z Daleka ten Kalwárstich Kostolow Bless šibnul dichči wi Zrať Oči wašich?

A uš ste sa Nagmilejši! ze wšech tohoto Mista Swan hrnúce Processia Processiu pozdrawili, uš ste Chrámi božé, — Stácie, — swaté Schodi s Chwálospewom nawštíwili, — uš ste Powišenému sw. Krížu, a temu, kteri na něm wisel, Spasitelowi hlbokú Poklonu učinili, — uš ste sa z Zríchow wašich očistili, — od časnych Pokut oslobodili, — z nagswatejšim Telom Geziša Krísta objíwili, — uš ste rozličné Dari Milosti božég obsahli. A tak ništ ineho nepozustáwá: gačo Bohu za prigaté Dobročená Ďakowať, a k swim Domácim w Pobožnosti sa nawrátit. — Ale prv, nežli sa rozegđete, ešte wíwedeť wás w Duchu ku sw. Stáciam, a sw. Schodám, a postogime máličko pred gednú každú, a potom sa rozlúčime.

Zestúpme teda dole k prwég Stácii, a pohledníme na Obraz, kteri sa w nieg náležá. — Tu Geziš sa od swég Matki lúci, abi Swet prawé Náboženstwo winaučowal. Na Bohu ale mu wíďime
stá

státi trich trognásobnég Barwi Muzow, Europeg-
čana toľizto: Aziana, a Afrikána, — gaľozto celé-
ho wtedi známého Sweta Wiobrazitelow, ... na
Znamená: ... že geho bozské Učení bude w celém
Swete zwestowane, a rozširené. — — Nasledug-
me teda mi též wsecci Geziša od swég Matki sa
lučičeho! z Radostí očúwagme geho božé Učes-
ná, do Srdc ha zasťepme, a taľ hogné Spasená
Owocá s nieho prinášagme; prw ale podľa geho
Príkladu sa od Sweta, od Práťelow odlučme, gím
odemrime, a geďine Gezišowi žiwí budme.

Prístúpme wěil k druhég Štácii. — Tu wiďi-
me Geziša na Púšči, a pri ňom Pokušitelá ... Dá-
bla. — A sice na gednég Obraza Stránce wďime
Dábla w člowečens Podobenstwe Gezišowi Kame-
ne podáwagičeho, abi: gestli gest Sin boži, gich
na Chléb obrátil, — na druhég wiďime wimalo-
wané swaté Mesto Geruzalem, a w ňom na Cim-
boru Chrámú Geziša od Dábla wiweďeného, abi
sa, gestli gest Sin boži, bez wšeho Poraněná do-
lu spustil. — Wiďime powišég gednu wiobrazenu
Zoru, s kterég ten Pokušitel Gezišowi wsecké Swe-
ta Kragni, a Bohatšwá pokazuge, a — gestli sa
mu klaňat bude, — prisľubuge. — Wiďime poslednie
Anďelow Gezišowi posľuhgicich. — — Toto ži-
wé Pokušená Spasitelá Wiobrazeni nás uči Nagmi-
legši! gaľo ag mi máme podľa geho Příkladu w
našém Powoláni Samotnosť hledati, a seba k
duležitim Prácám sťrz Modlitbu, sťrz Rozgimáni
sw. Weci, sťrz Póšt pripravowati. Uči nás: abi
sme sa níkdi nedali sťrz časné Weci, a Uźernost
na

na Zrích nawěst, abi sme pri Pokušení na Boha misleli, a sa na geho swaté Prikazi rozpamatuswali, preswedčeni o tom: že nás Boh podľa tegto Zásľubi, gačo swého gednorodeného Sina od Zlého strz Anđelow swích obráni, a zachráni.

Pokračugme odtúďto k tretég Štácii. — Tu ničen Dusu našu strz Rozgimáni poslednég Wečeri, kterú Geziš pred swim Umučenim z dwanásti Učedníkmi užíwal, a pri nég Swátost' Oltárnú ustanowil, a která tu w Kamení znamenite wireszaná Očám našim sa predstavuge, a strz Pripomenuti teho nekonečného Dobrodenia, ktere sme prám wčil pri nagswatejšég Swátosti Oltárnég obdržali, obweseluge; ale i Telo naše s čistú, a čerstwú Wodú občerstwuge, která pri Noh Petrowich od Geziša Umiwánu, w tegto Štácii libeznie, a hlučne witečarwá. — — Dakugme teda pri tegto Štácii Gezišowi, za nekonečné geho Dobrodenia ustanowenég pri poslednég Wečeri Swátosti Oltárnég! Učme sa od něho: z gaku Poňizenostú, a Lástú máme sa naproči Bližnim našim preukazowač. — A podľa geho Wipowědi: „Gestli ga, kteri som wás Pán, a Učitel som wám Nohi umiwal, tak ag wi máte gedem druhému Nohi umiwač“ h) uslugme sa z Ochotnostú sebe wespolek ag te nagschatrnegšé Službi preukazowač, Pichu, a Zapowrhnutá Bližného s celého Srdca nenawiděč.

Wstupugme odtáľto hore na Lawo k štwrtég Štá-

h) U sw. Gána w Kap. 15. W. 14.

Stácii. — Čo tu vidíme? — Poči sa Geziš Kr-
wú, w Zahrađe Getsemanskég! — Učedníci geho
spá! — Anđel ho posilnuge! — Wogſko ſa bliži!
Geziš plače: Nárođe móg! Čože ſom ti urobil?
aneb ſ čím ſom ſa zarmúčil? Poweš mňa! — Ga
ſom ſa z Egyptu (ze Služebnictwa Zrichu) wi-
ſlobodil; — a ti ... Spasítela twého chceš utri-
žowať? Otče! geſtki možné geſt, nech odiđe ode
mňa Kalich tento! Wſať ale ſe moga; než two-
ga Wóla nech ſa ſtaſe! — — O Geziſi! Ti ſa
zaliwáš w Potu Krwi pre mňa, a padáš od Mílo-
bi na twú swatú Twár! Ti woláš o Pomoc w
twém Sužení, a ſa do Wóle božég odewzdáwáš.
Ukel mi, abi ſom ag ga medzi Trápením tohoto
žiwota ſa odewzdał do Wóle božég. — O Do-
brodíncu móg! zlutug ſa nade mnú, ga želgem nad
mogimi Zrichami. — Strze twú Smrti Zrúzu,
ſtrze twú wrucnú Modlitbu, — ſtrze twóg Krwa-
wi Pot proſim ſa: odpuſť mi, čo ſom zbreſil, chcem
ſa polepſiť. — Ach! opuſtil ſom ſa o Spasítelu
Duſe még! opuſtil ſom ſa! Eghle! naſpať uče-
ſám k tebe, neodwrhni mňa nehodného, prigni
ma nekonečná Dobrota! a pomáhag mi, abi ſom
ſa modkil, a nezaspal, — abi ſom do Pokuſenia
nepriſel; ale ſa werne naſledował w žiwote, a w
Smrti! — Žmilug ſa nade mnú o Geziſi!

Pokračugme k pátey Stácii, — a čo tu wiđi-
me? — Wogſko ſa hrňe, uđirá na Geziſa! — Pe-
ter odťiná Ucho Malchuſowé! — Gudáš ſa weſá!
Sliſme tu vzdichagiceho Geziſa: Nárođe móg!
Čože ſom ti urobil? aneb ſ čím ſom ſa zarmúčil?
Poš

Poved mne! — Ga som ta z Egyptu wivedel; a tis proti mne, gafo na Zlocinca s' Nigmi, a Meči mi wisel. — O Geziši! teba, gafo Zlocinca lapagu, a ti gafo Beránek sa gim poddávaš, abis' mňa, kteri Slobodu uživám, strz twe Wazeňi z Wazeňá Zrichu wislobodil. — Moge Zrichi ta s timáto Powrazmi powázaki. Ach! ale chcem z Milostú twú Zwazki telesnych žádosći, ktere ma k Swetu, a k Zrichu prirázugú, potřhati, perneg; scg wzdí chcem ten Zwazek spletáwaći, kteri ma s tebu zwazuge, a tebe bić wernim. — Pre mogu Newnóst' nedag mi zúsať, — nedag mi zahinuť. Zmilug sa nade mnú O Geziši!

Pokračugme odrúcto k šesteg Strácii. — Ach! čo tu wiďime! — Wiďime Geziša pred Pilátom! wiďime Sudcow! s kterich geden má pred sebu roztworenú Knihu, — wiďime Kniha od Zneru swé Kúcho drápaći! — Skisne, gafo Geziš wzdischá: Národe móg! Čože som ti urobil? s čim som ta zarmúčil? Poved mne! — Ga som ta na Púšći w Oblakoch predchádzal, a ukazowal som ti Cestu; a ti si ma na Súd k Pilátowi privedel. — O Geziši! tis' obžalowan: že Národ búriš, kďiz si ti na Zem stúpil twóg Národ spasići! Žalugú na teba, že zakazuješ dat Cinz Cisarowi, že chceš bić Krádom! Ti ale o trpezliwi Beránku! očúwáš wsecké této falešné žalobi s Tichostú, a twe Ospráwedelniění necháwáš na Otca tweho nebeského. — O uť ma ti tichi, ti trpezliwi Spasitelu! kedi mám mlúwiť, kedi mlčať, slobodně Prawdu wiznať, kďiz Powinnosť, Powoláni, a Swedomá slobodně Wiznáni požádagu. Zmilug sa nade mnú o Geziši!

Pokračugme k sedmým Štáci. — Ach! čo sa tu Očám našim predstavuge! — Wiďime Geziša s powázanými Kufmi pred Herodesom státi, — wiďime rozličné Bezbožnítkow Poruháňa — gačo geden s nich na Kolena pádá, — drubi Palce za Chrbtom, — abi hádal, — mu ukazuge a t. ě. Sklište, gačo Geziš pri tomto Poruháňi vzdichá, a sa rmúti: O Národe móg! Čo som ti zrobil? aneb s čím som ta zarmútil? ... Poweď mňa! — Ga som ta wíwedel z Egyptu a Sarcóna zatopil w červeném Mori; a ti ... sa se mňa wismíwáš, a poruháš? — — O Geziši! tiš pracowal o mo-ge Spaseňa — tiš podstúpil Gład, a Žížeň, — So-ručost, a Žimu, — Newďačnosť, a Posmech, — Potupu, a Prenasledowáňi, — od samich Gaslow áž ke Križu; a mňa ... ach! mňa gest wšeko pre teba tážké! — Pre mňa — pre mo-ge Telo — pre márné Weci čo wšeko nekonám? Len pre teba ... O ti uprimná Lásko! — Len pre Králowstwi nebesté, — a pre mo-ge Spaseňi ništ nečinim! — Žmi- lug sa nade mnú o Geziši!

Pokračugme k osmým Štáci. — O gač hroz- ná, truchliwá Zra sa tu ze Spasitelom wíwádzá! — Wiďime Geziša powázaného, — na celém Te- le Arwú zaláteho, — wiďime prehrozné geho U- mučeňi, — wiďime: gačo sa geden s Prútkmi naň zabáňa, — drubi s Kígom, — tretí s Palicú, — štvrtí s Korbáčom ho slabá a t. ě. — Sklište, ga- čo Geziš pod tímto Bičowáňim vzdichá, a sa rmú- ti: O Národe móg! Čože som ti zrobil? aneb s čím

čimže som ťa zarmúčil? ... Poved mne! Ga som pre teba Egypčanow trápil, a každé Prvorobení som zabil; — a tí ... tíl mňa za to mučíš! — Powáž o Dušo má! (gestki strpét môžeš) toto trwawé Divadlo, — powáž tú Ukrutnosť Katow, tú sa z Ud geho točicú Krw, — to Omdliwáná Spasitela, a geho Zdicháňa! — — O Geziši! Uz znáwám, a wiznáwám ga to: že moge Szichi boli té Nástroge, s Kterimi twé swaté Telo bičowané bolo. Moga Užernosť ťa z Rúcha wízlékla, — moga Chlipnosť twé Telo odkrila, — moga Pícha, ťa k tak obawnég Pokúte znižila. — O Kdi bi twoga drahá Krw moge Srđce k Pokáňu náfloňila, k Láťce, k Wernosťi proti tebe! — Zmilug sa nade mnú o Geziši!

Uberme sa k Sewáteg Štácii. — Ach! tu wiđime Spasitela w Rúchu ťarlátowém seďiceho, — wiđime geho Szrdlo Kefazú obkručené, — wiđime geho dobročiňicé swaté Kufi spolu zwázané, a w gednég s tichto trťšenú Palicu držaťi. — Wiđime za Chrbtom geho, gedneho Kata, gať preukrutnú trňowú Korunu mu tento do nagswategšég Szlawi wrážá, a wbigá! — druhi ho poličkuge, treťi ho na Kefazi, a Powraze držice, hrdúsi, — ťwrtí s Posmechú na Kolená pred nim padá, a sa mu kľaná, — páti porúhacňie naproťi ňemu swé bezbožné Usta s Prťstami rozčahuge, a wíkriwá. — Slišťe: gať on pod tú trňowú Korunu boleťnie zdichá: O Nárođe móg! Čo som ťi zrobit? aneb s čim som ťa zarmúčil? ... Poved mne! — Ga

som ti daroval Kráľovskú Berlu; — ti za to ... ma s trnovú Korunú Korunuges! — — O Geziši! Od twého na tento Svet Prichodu, až do poskonného Dichnutí hladal twóg werni pastirski Zlas mňa, — tú stratenú Ovcu. Ach! ale ga som až posawáď pred tebú, gačo pred Wlkom utekal. — O zmilug sa nade mnú o Geziši! — — Pozdwi hñime pri tegto Stácii, hore Oči naše, a wiďime Geziša zbičowaného od Piláta medzi dwomá Lotrami Luďom predstavowati. — Skisťe: gačo on tu zdichá: O Nároče móg! Čo som ti urobil? a, neb s čim som ta zarmútil? ... Poweď mñe! — Ga som pre teba Kráľow Kananegskich zabil; — a ti ... ti! za to kričiš: Ukrižug! Ukrižug ho!! — — O Geziši! Křibi twá zblednutá Twár, — twé od Bičowaná Kanni, — twé s Trñim prebité Čelo, — a wšecké Kanni, s kterimi twé sw. Teslo obšpané gest, Srdce moge ě Slzám Lásti obmakčiki! že bi som niĝdá sřze moge Sřichi, — gačo ten űewďačni Národ — űekřičal: Ukrižug! Ukrižug ho!! Ale plni Wďačnosti wolal: Ži! Ži we mñe!! — Ano s tebú, i pre teba hcem žiw bići, i umřiti. — Šmilug sa nade mnú o Geziši!

Přistúpme ě Desáteg Stácii. — Ach! Čo tu űewiďime!?! Spasitel na križowég Ceste pod tažkim na Ramená sebe naloženim Drewom Křiža omĝliwá, a na Twár swú padá! — Weronika Křwawi Pot s Twári mu z Kuchňikom sřirá, — gesden s Kator ho s Powrazom na Sřdle, abi űezpadnul, hore přidržawá, druhi ale sa naň s Ki-

gom

gom zaháná, — wiďime wuťol něho ženi, — wiďime sa hrnúce Wogſko, — wiďime Knižatá knazſké, a ſtarſich z Ludu, ho na Wrch Kalwárie promodíti. — Skliſťeže: gaťo Geziſ pod tim ſaťkim Križom padagiel zdiťhá: O Nároďe móg! Čože ti mám eſťe ućiniť? a čo ſom ti něućiniť? Ga ſom ſa wzdeľáwal, gaťo gednu wibornú Wińicu; — a ti ... ſi mi za to tento ſaťki Križ na Ramená naložil! — O Geziſi! gať ſilně ſi náſ milowal! O Křibi té Slzi, ktere na ſebú na križowég twég Ceſťe wiliwám, boli ſnať uprimněg Láſťi k ſebe a Boleſťi nad mogimi Křichami, za ktere ti pod Bremenom Križa trpiſ! — Œmilug ſa nade mnú o Geziſi!

Priſťupme odtúďto k gedenaſťeg Stácii. — Tu Geziſa zwalugu na Križ, a naň ho pribigagu. — Ach! ſliſťe gať on boleſťně zdiťhá pod timi náramnami Kladiw Okreſni. O Nároďe móg! Ach čože ſom ti zwińil? aneb ſeľm ſom ſa zarmúťil?... Poweď mñe! — Ga ſom ſa ſťiricať Dñi na Púſťi woďil, krmil ſom ſa z Mannú, darowal ſom ti peťnú, úrodnú Kragnu; — a ti za to ... ukřižugeť twého Wikupítela! — O Geziſi! Wſťáhñi ma ſeťbú na Križ! nebo ſeťbú hcem žiťi, i umriťi. Káciſ dopuſťiť: abi mña boleſťně twé Kúťi od Ceſťi Křichu odwědki, a zraniene twé Nohi ma po Ceſťe Čnoſťi ſprowádzali, že bi ſom ſeťbú z mogim ukřižowanim Spasitelom ſpogeni, Swetu bol ukřižowan! — Œmilug ſa nade mnú o Geziſi!

Od:

Odrúdto wstúpme do Kostola nemeckého. — A čo tu nad Oltárom newidíme? — Vidíme ze sasných zlatomeňarých Hrud spôsobenú Kalváriu sa wipínať, a na ňeg na Križi w prostred dwoch Lotrow Spasitelu wisieť, — pod Križom ale widíme utrápenú geho Matku, a Mariu Magdalenu w Slzách sa zalívať. — Skíšte posledné, geho umiragiceho Zdichána: O Náróde móg! — Ga som tá na nagwissú medzi wšeckimi Náródmí Hodnosť powišil; — a ti ... si ma medzi dwoch Lotrow na Drewe Križi powišil! Náróde móg! Ach Náróde móg!! Poweď mňa! Co som ti zrobil? aneb s čím som tá zarmútil? — Ach Spasitelu móg! Ga som sa wždy twému Hlasu protiwil. Ga som si sám Smrť wečnú prítáhnul. Nedag, abi som gačo ten na Lawo pri tebe wisiel Lotor, w Neprázwostách, od teba odvrátení zustáwal; ale dopust: abi som sa k tebe tak, gačo ten na Prawici twég Zločínec, s Kagicim Srdcom obrátil, a ten radostí ni Hlas z Ust twých slísal: Dnes budeš se mnú w Nagt. — Ga ctím twóg sw. Križ z naghľbšú Poklonú, — welebim, a sláwim twoge (tu na temto Sklepení krásne wiobrazené) nad Smrtú Witazstwi, a Skrišení. Padám pred twim sw. Križom, a srdečne tá prosim, — dag mi tú Bolest cítiť, kterú si ti na Križi cítil, a kterú twá milá bolestná Matka pod Križom cítila; dag mi z Gánom pod twim Križom Potoč Slz wilivaťi, na kterém twá Krw pre mňa dolu sa točí!

Zestúpme uť odrúdto dál do Káplni. Tu nad Oltárom w Hróbe Spasitel Sweta leži. Pohledni:

ñime na geho nagswategsú Twár. Ach gať ona sa premeñila, gať ona zbledla! Ľterá gednúc tať krásná bola, a gasnegšĽ nad Slnce Blesť na Ľore TáborstĽg ze seba widáwala! A to preto túto swú Krásu zložila, abi sme geho bosťú Obličag wečnie uzirať mohli! — Pohledñime na geho sw. Ľelo. Ach gať ono wšĽeho Kúcha zbawené — nahé gest! A to preto: abi sme mi Srdcá naše z ñemirnég LáskĽi, a Náchilnosťi Ľ časnim Wecám wizlékli, geho nasledowali, a Kúchom wečného Blahoslawnstwa ozdobili — Pozrime na geho Kanni, Ľteré na swém nagswategsĽm Tele dopusťil: abi nás ze swú nagsdraťšú Krwú, Ľterá s ñich wĽwírala, od wečného Zahinuťá wisľoboďil. — Pozrime na geho otewreni Boť! s Ľterého Krw z Wodu zmišaná sa točila, abi nás od Ľrichow očisťil. — Ľakugme mu, pri tomto geho swatĽm Ľróbe, za geho ñĽkonečnú naproťi nám Lásku! Prislúbme mu: ze ag mi chceme zastareného ĽloweĽa — Lásku Ľ Ľrichu, a Náchilnosť Ľ Ľlému w nás usmrťići, a pochowaći, ze mu chceme w Srdcách našĽch PribiteĽ priprawiťi, abi sťrz ñeho nowi ĽloweĽ w nás sťrišĽeni bol, s ñim z Mrtwich wstal, a w nowém Ľiwoťe wečné Blahoslawnstwi poźiwal.

S takimito spastĽedñimi Ľitedlnosťmi, — Ľteré Rozgimáñi Ľiwota, UmučĽñá, a Smrťi SpastĽela našĽho w nás zbudzuge, — nawrátme sa dole prawú Stranu, — a tu podobnie pred gednú Ľaždú Stáciu, — (Ľteré seďem Boľesťi Preblasłoslawnég Panni Marie značnie wiobrazugú) máľiĽko sa zastawme. UĽiľagme sa Ľ ñĽg, Ľterá gest

Uto

Utočišce Zrišníkow, abi nám strz sedmonásobnú swú Bolest, sedmonásobné Milosti od swého Sináčka wiprosila.

Pristúpme teda k dwanášteg Štácii. — Tu wi-
dime wiobrazení prvú Bolest Preblahoslawenég
Panni Marie, kterú pri Obrezáwaní swého Sináčka
citila, — a takto vzdicháme k nej: O Matko
milá! gať často som ga Srdce twé z mogimi
Zrichami poranił. — Poňewáč ale, ti si z Láski
ke mne tak mnoho chčela podstápiť, o wipros mi
strze twé Zásłubi opravdiwú Lútosť nad wšeckimi
mogimi Zrichami! Wipros mi Trpezliwosť w
Trápení.

Pri trinásteg Štácii zbledáme na druhú geg
Bolest, kterú citila, kdiž ze swim Sináčkom do
Egýpta utekala, — a takto zwolagme k nej: O
Matko dobročiwá! Matko milosrdná! Strz wše-
cko, čokolwek si w občižném twém do Egýptu
Utekáni trpela, prosim ta: udel mi na tego ne-
bezpečnég Ceste do Wecnosti, twú Obranu, twé
Utočišce!

Pri štrnášteg Štácii, která tretú Bolest Panni
Marie wiobrazuge, a kterú ona citila, kdiž Geziša
w Chráme Geruzalemském stráčila, takto vzdich-
áme: O Matko láskawá! O gať si ti Sináčka
twého milowala! Gať si ti za nim vzdichala, keď
si ho stráčila! A z gatu Starostú si ho hladala!
A toto bi som mal ag ga bidni Zrišník činiť, kteri
som Geziša strz ľazké mé Zrichi stráčil. O Matko
milosrdná! Wipros mi tú Milosť od twého na-
lezeného Sináčka, abi som ho ag ga hladal, a našel!

Pokračugme k patnáctému Stáčí. — Táto nám patrne predkladá štvrtú Bolesť, ktorú Maria w Srdci cítila, keď sa z Gezišom na križowég Ceste zefša. — Postogme tu, a vzdichňime! O bolestná Matko! Strz Zásľuhu tego twég Bolesťi wíkonag mi u Sina twého tú Milosť: abi som podľa geho Príkladu móg Križ trpezliwce znášal, a w geho, i twém Towarištwie až do Smrti w Trpezliwosti zetrwáwal.

Pokračugme k šestnástému Stáčí. — Táto nám páťú Bolesť wiobrazuge, ktorú Maria pri Smrti swého Sináčka cítila. Zastawme sa tu, a zdichňime: Už teda zemrel uprimni twóg Miláček o ti nagbolestnegša medzi wšeckimi Matko! Gakože sa nemáš rmútiť? — Wíproš ag mne wnitrnú Bolesť nad mogiml Zriehami, s kterimi som Geziša, — Sina twého — Pána mého — Boha mého obrazil, rozhňewal, na Križ pribil.

Pokračugme k sedemnástému Stáčí. — Táto nám w Obraze predkladá šestú Bolesť Panni Marie, ktorú ona pri Prebíti Boha Gezišowého cítila, — a zdichňime: O bolestná Panno! Ga som Boha často, a to ťažko obrazil. Mag nade mnú Polutowáňa! Orodug za Odupšteni mogich ťažkich Zriehow, a za opravdiwú k Bohu — Pánowi mému Lásku!

Prístupme k poslednému osemnástému Stáčí. — Tu wiďime sedmu značne wiobrazenu Bolesť Panni Marie, ktorú pri Pohrebeni swého Sináčka cíti

čila, — zdichnime tu: O bolestná Matko! zachowag wždy we mnie Památku Trápená Gezišowého, a twého Sužená! — Wipros mi Odpuszceni Zrichow, Stálost w Dobrém, a Žiwot wečni!

Strz nepřemožitelné Důkaz, a náležitě na Wihodi Reprátelow Odpowědi o teg Prawde preswědčeni: že Půti sa z Duchom Cirkwi našeg swatěg celkom zrownáwagú, — a že oňi Duši prospěšné sů, (kteri Prospech som wám Nagmislęš! — krom obecných Důwobow, — z wasěg, a wasich Předkow Stusenosti, zwláštne ale z Rozgimáná Žiwota, Umučěná, Smrti Geziša, a sedem Bolesti geho Matki Marie pri osemnástich Štáciách, ukázal), o tegto prawim Prawde preswědčeni, pristúpme uš pokonně pri našem Lúčěni k swatim Šchodám, a každi gegich Stupěň polibagice, předložme si té Čnosti Swatich, kterich Relikwie sa w nich náležagú, a nech sa zapálá Šrdcá naše k podobnému gegich Nastědowánú. — Strz triatricat Štupňow wiobrazme si triatricat ročité Špasitela našeho na tegto Zemi Putowáni, a pripomeňme si tu též naše w tomto Žiwote Putowáni, a Trápeni. — Na šatow ale Štupňi padňime na Kolená, — padňime na Twár pred nagswatejšú Trogičú, (která tu w pristaweněg Káplnce nad Oltárom gášně wiobrazená sa štwęge) a ze šformúčenim Hlasom wfecci wfepoleť gednomislně zwolagme: Dťče z Rebes Bože! požehnať, a ochranug nás w našem na tomto Swěte Putowánú! — Šinu Wikúpitělu Sweta Bože! Dšwit nás s twú Milostí, a darug nám Pokog! — Duchu swati Bože! Nawšiw, občerstwi, posilňi, potěš, poswat Šrdcá naše, a dag nám bošću Welebnost widět, a požíwat na Wěki Wěkow! Amen.

